

ĢENERĀLADVOKĀTA JANA MAZAKA [JÁN MAZÁK],

SECINĀJUMI

sniegti 2009. gada 19 februārī¹**I — Ievads**

1. Ar šo prasības pieteikumu, kas iesniegts atbilstoši EKL 226. pantam, Eiropas Kopienu Komisija Tiesai lūdz atzīt, ka Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi pienākumus, kas paredzēti Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai² 8. pantā un III–VI sadaļā, tos lasot kopā, jo Harburgas [Harburg], Rotenburgas (Vimmes) [Rotenburg (Wümme)], Zoltavas-Fallingbosteles [Soltau-Fallingbostel] un Štādes [Stade] administratīvie apgabali [Landkreise] noslēdza tiešu līgumu par atkritumu apglabāšanu ar Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu un par šo līgumu nebija izsludināts uzaicinājums iesniegt piedāvājumu Kopienas mēroga atklātā vai slēgtā publiskā iepirkuma procedūrā.

2. Ar Direktīvu 92/50 ieviestie noteikumi par pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrām ir viens no pasākumiem, kas domāti, lai izveidotu iekšējo tirgu, sekmējot pakalpojumu snieg-

šanas brīvības šķēršļu atcelšanu. Nenoliedzami tas ir pasākums, no kura labumu gūst gan pakalpojumu sniedzējs, gan to saņēmējs.

3. Šajā lietā atkritumu apglabāšana ir pakalpojums, kura saņēmēji ir četri administratīvie apgabali. Patiesībā pakalpojuma saņēmēju skaits ir daudz lielāks. Administratīvie apgabali faktiski ir tikai starpnieki attiecībā uz saviem iedzīvotājiem, kas ir šī pakalpojuma gala saņēmēji. Man šķiet lietderīgi atgādināt, ka, ja izrādītos, ka pakalpojuma sniedzējs ir izraudzīts pretēji no Kopienu tiesībām izrietošām prasībām, tieši šo iedzīvotāju intereses būtu aizskartas visvairāk.

II — Atbilstošās tiesību normas

4. Atbilstoši Direktīvas 92/50 1. panta a) punktam “pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumi [valsts pakalpojumu līgumi]” ir līgumi, kas peļņas nolūkos rakstiski noslēgti starp pakalpojumu sniedzēju un līgumslēdzēju iestādi un kas nav šīs normas i)–ix) punktā minētie līgumi.

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — OV L 209, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 92/50”.

5. Atbilstoši Direktīvas 92/50 1. panta [..]”
b) punktam:

“Līgumslēdzējas iestādes” ir valsts, reģionālas vai vietējas iestādes, publisko tiesību subjekti vai apvienības, ko izveidojusi viena vai vairākas šādas iestādes vai publisko tiesību subjekti.

6. Atbilstoši Direktīvas 92/50 1. panta c) punktam “pakalpojumu sniedzēji” ir tādas fiziskas vai juridiskas personas, tostarp arī publisko tiesību subjekti, kas piedāvā pakalpojumus.

Publisko tiesību subjekts ir jebkura struktūra,

— kas nodibināta ar konkrētu mērķi apmierināt vispārējas vajadzības un neveic rūpnieciskas vai komerciālas darbības,

— kas ir juridiska persona un

— ko galvenokārt finansē valsts, reģionālas vai vietējas iestādes vai citi publisko tiesību subjekti; vai ko šie subjekti pārrauga; vai kuru vadībā, pārvaldē vai uzraudzības struktūrā vairāk nekā pusi locekļu ieceļ valsts, reģionālas vai vietējas iestādes vai citi publisko tiesību subjekti.

7. Atbilstoši Direktīvas 92/50 8. pantam līgumus, kuru priekšmets ir IA pielikumā uzskaitītie pakalpojumi, piešķir saskaņā ar III–VI sadaļas noteikumiem. IA pielikuma 16. kategorijā paredzēti “Notekūdeņu un atkritumu aizvākšana; sanitārijas un līdzīgi pakalpojumi”.

8. No Direktīvas 92/50 11. panta struktūras skaidri izriet, ka līgumslēdzējierstādes pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības piešķir atklātās vai slēgtās procedūrās, izņemot šā paša panta 2. un 3. punktā paredzētos gadījumus, kad līgumslēdzējas iestādes var piešķirt valsts pakalpojumu līgumus vai nu ar sarunu procedūru, iepriekš publicējot paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu [līgumu] (2. punktā paredzētie gadījumi), vai arī ar sarunu procedūru, iepriekš npublicējot paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu [līgumu] (3. punktā paredzētie gadījumi).

9. Atbilstoši Direktīvas 92/50 11. panta 3. punkta b) apakšpunktam līgumslēdzējas iestādes var piešķirt pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesības, izmantojot sarunu procedūru, iepriekš npublicējot paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu, ja tehnisku vai māksliniecisku iemeslu dēļ vai tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar ekskluzīvu tiesību aizsardzību, pakalpojumus var sniegt tikai konkrēts pakalpojumu sniedzējs.

III — Fakti

10. Komisijas prasība attiecas uz līgumu, ko noslēguši Harburgas, Rotenburgas (Vimmes), Zoltavas-Fallingbosteles un Štādes administratīvie apgabali (turpmāk tekstā — “apgabali”), no vienas puses, un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests, no otras puses (turpmāk tekstā — “līgums”).

11. Gan apgabali, gan Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests ir publisko tiesību subjekti, kas ir atbildīgi par atkritumu apglabāšanu.

12. Lejassaksijas federālā zeme, kurā ietilpst apgabali, Šlēzvigas-Holšteinas federālā zeme,

kā arī Hanzas brīvpilsēta Hamburga veido Hamburgas metropoles reģionu.

13. Strīdīgais līgums tika noslēgts 1995. gada 18. decembrī tieši, neizmantojot Kopienas līmeņa atklātu vai slēgtu līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru. No līguma preambulas izriet, ka Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests ar 1994. gada 30. novembra vēstuli apgabaliem piedāvāja 120 000 tonnu jaudu gadā, kas ir daļa no kopējās ikgadējās Rügenbergerā-Dammā [*Rügenberger Damm*] esošās atkritumu termiskās reģenerācijas iekārtas (turpmāk tekstā — “Rügenbergera-Damma”) jaudas, un ka apgabali ar 1995. gada 6. janvāra vēstuli šo piedāvājumu pieņēma.

14. Strīdīgajā līgumā Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests apņēmas nodot apgabalu rīcībā 120 000 tonnu jaudu gadā atkritumu termiskai reģenerācijai Rügenbergeras-Dammas iekārtā, un apgabali apņēmas maksāt Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestam ikgadēju atlīdzību, kuras vienu daļu veido fiksēta summa, bet otra daļa ir atkarīga no piegādātā daudzuma.

15. Paredzētais strīdīgā līguma termiņš bija 20 gadi, sākot ar 1999. gada 15. aprīli, jo līguma noslēgšanas laikā Rügenbergeras-Dammas iekārta bija projekta stadijā.

IV — Pirmstiesas procedūra un tiesvedība Tiesā

16. Komisija nolēma rīkoties pēc tam, kad tā saņēma pilsoņa sūdzību, kurš uzskatīja, ka viņš par atkritumu apsaimniekošanu maksā pārāk augstu maksu.

17. Uzskatīdama, ka, tieši noslēgdama to līgumu par atkritumu reģenerāciju, kura slēdzējas puses bija apgabali un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests, bez publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras vai Kopienas mēroga konkursa, Vācijas Federatīvā Republika varēja pārkāpt Direktīvas 92/50 8. panta un III–VI sadaļas noteikumus, lasītus kopā, Komisija 2004. gada 30. martā atbilstoši EKL 226. pantam nosūtīja Vācijas Federatīvajai Republikai brīdinājuma vēstuli.

18. Vācijas Federatīvā Republika atbildēja ar 2004. gada 30. jūnija vēstuli. Tā apgalvoja, ka, pēc tās domām, strīdīgais līgums bija vienošanās par administratīvajiem apgabaliem un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestam uzliktā sabiedrisko pakalpojumu uzdevuma kopīgu izpildi un tādējādi runa bija par pašvaldību līmeņa sadarbību.

19. Nebūdama apmierināta ar Vācijas Federatīvās Republikas sniegtajiem apsvērumiem, Komisija tai 2004. gada 22. decembrī nosūtīja argumentētu atzinumu, kurā atzina, ka attiecīgais līgums ietilpa Direktīvas 92/50 piemērošanas jomā un tādējādi līguma tieša noslēgšana starp apgabaliem un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu bija minētās direktīvas pārkāpums.

20. Neraugoties uz argumentiem, ko Vācijas Federatīvā Republika sniedza savā 2005. gada 25. aprīļa atbildē uz argumentēto atzinumu, Komisija iesniedza šo prasību, ar kuru tā lūdza Tiesai atzīt, ka Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi Direktīvas 92/50 8. pantā un III–VI sadaļas noteikumus, tos lasot kopā, paredzētos pienākumus, un piespriet Vācijas Federatīvajai Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

21. Pamatojoties uz savā iebildumu rakstā un atbildē uz repliku sniegtajiem argumentiem, Vācijas Federatīvā Republika Tiesai lūdza prasību noraidīt un piespriet prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

22. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2007. gada 14. jūnija rīkojumu Nīderlandes Karalistei un Somijas Republikai tika atļauts iestāties šajā

lietā Vācijas Federatīvās Republikas prasījumu atbalstam. Somijas Republika tomēr neiesniedza savu iestāšanās rakstu.

3. punkts), strīdīgo līgumu varēja tikai, izmantojot attiecīgu vai nu atklātu, vai slēgtu procedūru Direktīvas 92/50 11. panta 4. punkta izpratnē.

23. Vācijas Federatīvā Republika lūdza noturēt tiesas sēdi. Tā notika 2008. gada 11. novembrī, piedaloties Vācijas Federatīvās Republikas un Komisijas pārstāvjiem.

25. Es pārbaudīšu Komisijas iebildumu pamatotību, ņemot vērā Vācijas Federatīvās Republikas argumentus, ar kuriem tā neapstrīd, ka par strīdīgo līgumu netika uzsākta uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu procedūra, bet vēlas pierādīt, ka apgabaliem četru iemeslu dēļ nebija pienākuma strīdīgā līguma noslēgšanai izmantot uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus.

V — Vērtējums

24. Savā prasības pieteikumā Komisija pamatoja uz pieņēmumu, ka apgabali ir līgumslēdzējas iestādes Direktīvas 92/50 1. panta b) punkta izpratnē, ka Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests ir pakalpojumu sniedzējs Direktīvas 92/50 1. panta c) punkta izpratnē un ka strīdīgais līgums, kas noslēgts starp apgabaliem, no vienas puses, un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu, no otras puses, ir pakalpojumu publiskā iepirkuma līgums [valsts pakalpojumu līgums] Direktīvas 92/50 1. panta a) punkta izpratnē. Tā kā strīdīgā līguma priekšmets ir Direktīvas 92/50 IA pielikumā minēts pakalpojums un nav runas ne par vienu no gadījumiem, kas pamatotu līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, izmantojot sarunu procedūru, iepriekš publicējot paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu (Direktīvas 92/50 11. panta 2. punkts), vai arī sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu (Direktīvas 92/50 11. panta

26. Pirmkārt, strīdīgais līgums ir sadarbība starp publiskām organizācijām un tādējādi attiecas vienīgi uz valsts organizācijas iekšējām attiecībām sabiedrisko uzdevumu izpildes ietvaros. No tā izriet, ka uz to neattiecas Direktīva 92/50. Otrkārt, strīdīgais līgums nav līgums šīs direktīvas 1. panta a) punkta izpratnē. Treškārt, pat ja strīdīgais līgums tiktu uzskatīts par līgumu Direktīvas 92/50 izpratnē, pastāvēja tehnisks iemesls šīs direktīvas 11. panta 3. punkta b) apakšpunkta izpratnē, kura dēļ līgumu varēja noslēgt ar sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu. Ceturtkārt, saskaņā ar EKL 86. panta 2 punktu nebija nepieciešams uzsākt atklātu vai slēgtu procedūru, jo šāda procedūra būtu kavējusi apgabaliem un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestam izpildīt to uzdevumu.

A — Direktīvas 92/50 piemērošanas joma

27. Savai aizstāvībai Vācijas Federatīvā Republika apgalvo, ka strīdīgais lēmums ir valsts iekšēja darbība, uz ko principā neattiecas Direktīva 92/50. Tā, tāpat kā Nīderlandes valdība, uzskata, ka šī direktīva attiecas uz līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu uzņēmumiem un ir piemērojama tikai tad, ja valsts ir nolēmusi, ka tā kādu uzdevumu nevēlas veikt pati, bet atrast attiecīgu pakalpojumu tirgū.

28. Šai sakarā jāatgādina, ka Tiesa ir nospriedusi, ka direktīvas publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā³ principā ir piemērojamas tad, ja līgumslēdzēja iestāde paredz noslēgt ar juridiski patstāvīgu struktūru līgumu par atlīdzību, neatkarīgi no tā, vai šī juridiski patstāvīgā struktūra pati ir līgumslēdzēja iestāde⁴. Tāpat šī direktīva ir piemērojama arī, ja līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas, lai izpildītu uzdevumu apmierināt vispārējās sabiedriskās intereses, vai arī bez saistības ar šādu uzdevumu⁵.

3 — Ir runa par Direktīvu 92/50, Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/36/EEK, ar ko koordinē piegāžu valsts līgumu piešķiršanas procedūras (OV L 199, 1. lpp.), un Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras (OV L 199, 54. lpp.). Šīs trīs daļējās direktīvas tika atceltas un aizstātas ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 31. marta Direktīvu 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.).

4 — Skat. 1999. gada 18. novembra spriedumu lietā C-107/98 *Teckal (Recueil, I-8121)*. lpp. 50. un 51. punkts) un 2005. gada 11. janvāra spriedumu lietā C-26/03 *Stadt Halle* un *RPL Lochau* (Krājums, I-1. lpp., 47. punkts).

5 — Šajā sakarā skat. 1998. gada 15. janvāra spriedumu lietā C-44/96 *Mannesmann Anlagenbau Austria* u.c. (*Recueil, I-73*, lpp., 32. punkts) un iepriekš 4. zemsviras piezīmē minēto spriedumu lietā *Stadt Halle* un *RPL Lochau*, 26. punkts.

29. Tomēr atbilstoši Tiesas teiktajam no šī vispārējā noteikuma pastāv atkāpe. Direktīvas par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu nav piemērojamas, pat ja līgumslēdzējs ir no līgumslēdzējas iestādes juridiski neatkarīgs subjekts, ja ir izpildīti divi nosacījumi. Pirmkārt, valsts iestādei, kas ir līgumslēdzēja iestāde, ir jākontrolē attiecīgais neatkarīgais subjekts tāpat kā tā kontrolē pati savus dienestus un, otrkārt, šim subjektam sava darbība ir jāveic galvenokārt kopā ar vietējo pārvaldes iestādi vai iestādēm, kuru īpašumā tas atrodas⁶.

30. Turklāt saskaņā ar šo atkāpi Tiesa uzskatīja, ka ir neiespējami *a priori* no direktīvu par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu piemērošanas jomas izslēgt starp publisko tiesību subjektiem pastāvošas attiecības, lai kāds būtu šo attiecību raksturs⁷.

31. Šajā lietā ir acīmredzami — kā to uzskata Vācijas Federatīvā Republika —, ka strīdīgais līgums ir sadarbības starp valsts organismiem

6 — Skat. iepriekš 4. zemsviras piezīmē minēto spriedumu lietā *Teckal*, 50. punkts; 2008. gada 8. aprīļa spriedumu lietā C-337/05 Komisija/Itālija (Krājums, I-2173. lpp., 36. punkts un tajā minētie spriedumi) un 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-371/05 Komisija/Itālija (Krājumā nav publicēts, 22. punkts).

7 — Šajā sakarā skat. 2005. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-84/03 Komisija/Spānija (Krājums, I-139. lpp., 40. punkts).

līdzeklis. No šī apstākļa paša par sevi tomēr neizriet, ka strīdīgais līgums neietilpst Direktīvas 92/50 piemērošanas jomā. Pretējs secinājums būtu iespējams tikai tad, ja tiktu pierādīts, ka ir izpildīti abi spriedumā lietā *Teckal* pirmo reizi noteiktie nosacījumi.

32. Kā to pamatoti uzsver Vācijas Federatīvā Republika, valsts iestādei, uz kuru attiecas "līgumslēdzējas iestādes" jēdziens Direktīvas 92/50 1. panta b) punkta nozīmē, ir vēl cita iespēja izvairīties no šīs direktīvas piemērošanas. Ir runa par situāciju, kad valsts iestāde var veikt vispārējas nozīmes uzdevumus, kas tai ir jāveic, liekot lietā pati savus administratīvos, tehniskos un citus līdzekļus, un tai nav pienākuma pieaicināt ārējas struktūras, kas darbojas ārpus tās dienestiem. Tā kā šādā gadījumā nevar būt runa par līgumu par atlīdzību, kas noslēgts ar no līgumslēdzējas iestādes juridiski neatkarīgu subjektu, Kopienā noteikumi par publisko iepirkumu nav jāpiemēro⁸.

33. Tas nozīmē, ka valsts iestādēm, izpildot to sabiedrisko interešu uzdevumus, nav pienākuma pakalpojuma saņemšanai vērsties pie tirgus. Tām ir iespēja izvēlēties starp savas pašas līdzekļu izmantošanu (šādā gadījumā Direktīva 92/50 nav piemērojama) vai tirgu.

34. Šajā ziņā es nepiekrītu Vācijas Federatīvās Republikas uzskatam, ka sadarbība starp diviem valsts organismiem ir uzskatāma par līgumslēdzējas iestādes pašas līdzekļu izmantošanu. Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests nevar tikt uzskatīts par attiecīgo apgabalu, kas ir līgumslēdzējas iestādes, pašu līdzekļiem.

B — Pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumi Direktīvas 92/50 1. panta a) punkta izpratnē

35. Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka strīdīgais līgums nav pakalpojumu publiskā iepirkuma līgums Direktīvas 92/50 1. panta a) punkta izpratnē trīs iemeslu dēļ⁹. Pirmkārt, līgums esot plašākas sadarbības starp valsts iestādēm Hamburgas metropoles reģionā iekšējs pasākums. Otrkārt, Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestam saistībā ar līgumu nav pakalpojumu sniedzēja statusa, bet gan tas kā par atkritumu apglabāšanu atbildīgais publisko tiesību subjekts sniedz administratīvo palīdzību apgabaliem, kas arī ir atbildīgi par atkritumu apglabāšanu. Treškārt, kas attiecas uz tā saturu, līgums pārsniedz to, ko ietvertu regulāro pakalpojumu līgums.

⁸ — Skat. iepriekš 4. zemsviras piezīmē minēto spriedumu lietā *Stadt Halle* un *RPL Lochau*, 48. punkts.

⁹ — Precizāk, Vācijas Federatīvā Republika atsaucas uz četriem iemesliem, taču, manuprāt, arguments par "iekšēja pasākuma" pastāvēšanu un arguments par "plašāku sadarbību" ir cieši saistīti.

36. Es uzskatu, ka šie argumenti nespēj likt apšaubīt secinājumu, ka starp četriem apgabaliem, no vienas puses, un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu, no otras puses, noslēgtais līgums ir pakalpojumu publiskā iepirkuma līgums Direktīvas 92/50 1. panta a) punkta izpratnē.

37. No Tiesas judikatūras izriet, ka līguma pastāvēšana Direktīvas 93/36 1. panta a) punkta izpratnē paredz vienošanos starp divām neatkarīgām personām¹⁰.

38. Šis nosacījums šajā lietā ir izpildīts. Turklāt strīdīgā līguma priekšmets, proti, atkritumu termiska reģenerācija, ir pakalpojums, kas paredzēts Direktīvas 92/50 IA pielikuma 16. kategorijā.

39. Tā kā Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests nevar tikt uzskatīts par apgabalu pašu līdzekļiem¹¹, Direktīvas 92/50 piemērošana var tikt izslēgta tikai tad, ja ir izpildīti abi šo secinājumu 29. punktā manis minētie kumulatīvie nosacījumi atkāpes piemērošanai.

40. Tādējādi jāpārbauda, vai apgabali Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu kontrolē tāpat kā tie kontrolē paši savus dienestus un vai Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests savu darbību veic galvenokārt kopā ar apgabaliem.

41. Tiesai vairākkārtīgi ir bijis jālemj par nosacījumu par "tādu pašu kontroli kā attiecībā uz saviem dienestiem". No tās judikatūras izriet, ka, lai izvērtētu, vai valsts iestāde otru līgumslēdzēju pusi kontrolē tāpat kā savus dienestus, ir jāņem vērā ne tikai tiesību normu kopums, bet arī visi atbilstošie lietas apstākļi. No šīs pārbaudes ir jāizriet, ka attiecīgā organizācija, ar ko noslēgts līgums, ir pakļauta kontrolei, ar kuras palīdzību līgumslēdzēja iestāde var ietekmēt minētās organizācijas lēmumus. Ir jābūt noteicošas ietekmes iespējai gan attiecībā uz šīs organizācijas stratēģiskajiem mērķiem, gan arī uz svarīgiem lēmumiem¹².

42. Vācijas Federatīvā Republika šajā sakarā apgalvo, ka nosacījums par tādu pašu kontroli ir izpildīts, jo attiecīgie apgabali viens par otru īstenoja savstarpēju kontroli Hamburgas metropoles reģiona līmenī.

10 — Skat. iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Teckal*, 49. punkts, un 2006. gada 11. maija spriedumu lietā *C-340/04 Carbotermo* un *Consortio Alisei* (Krājums, I-4137. lpp., 32. punkts).

11 — Skat. šo secinājumu 34. punktu.

12 — Skat. 2005. gada 13. oktobra spriedumu lietā *C-458/03 Parking Brixen* (Krājums, I-8585. lpp., 65. punkts), iepriekš 10. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Carbotermo* un *Consortio Alisei*, 36. punkts; iepriekš 6. zemsvītras piezīmē minēto 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā Komisija/Itālija, 24. punkts, un 2008. gada 13. novembra spriedumu lietā *C-324/07 Coditel Brabant* (Krājums, I-8457. lpp., 28. punkts).

43. Šajā sakarā jāuzsver, ka nekas nenorāda, ka apgabaliem būtu līdzdalība Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestā un tādējādi tie to kontrolētu.

44. Turklāt, kā pamatoti atzīmē Komisija, Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests neveic savas darbības apgabalu labā, pamatojoties uz likumu vai citiem publisko tiesību noteikumiem, bet gan pamatojoties uz līgumu. Strīdīgais līgums ir vienīgā juridiskā saikne starp apgabaliem un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu, un šis līgums apgabaliem nesniedz nekādu iespēju īstenot kontroli.

45. Manuprāt, vispārēja atsauce uz kopīgiem mērķiem ir nepārprotami nepietiekama, un kontrolei jābūt skaidrākam pamatam.

46. “Dots pret dotu” princips, uz kuru saskaņā ar Vācijas Federatīvās Republikas teikto balstīta sadarbība Hamburgas metropoles reģiona ietvaros, apgabaliem labākajā gadījumā ļauj pār Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu īstenot netiešu kontroli.

47. Tā kā pirmais nosacījums atkāpes piemērošanai, pēc manām domām, nav izpildīts, nav jāpārbauda, vai ir izpildīts otrs nosacījums. Es tomēr atgādināšanu, ka atkritumu apglabāšana ir tikai daļa no Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienesta darbības.

48. Ņemot vērā iepriekš minēto, es nesaskatu neko, kas ļautu uzskatīt, ka strīdīgais līgums nav pakalpojumu publiskā iepirkuma līgums Direktīvas 92/50 izpratnē. Tas nozīmē, ka šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršana varēja notikt tikai, ievērojot minētās direktīvas noteikumus.

C — Sarunu procedūra, iepriekš nepublicējot paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu, kā izņēmums no vispārējā noteikuma par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru

49. Savai aizstāvībai Vācijas Federatīvā Republika apgalvo arī, ka apgabali varēja noslēgt strīdīgo līgumu tikai ar Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu, kuram bija garantēta teritorija atkritumu reģenerācijas iekārtas būvniecībai. Tas, ka Hamburgas metropoles reģionā nebija nevienas citas teritorijas šādu iekārtu būvniecībai un esošajām iekārtām nebija pieejamas jaudas, ir tehnisks iemesls Direktīvas 92/50 11. panta

3. punkta b) apakšpunkta nozīmē, kas pamato publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu ar sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par paredzamo publisko iepirkumu.

50. No Direktīvas 92/50 11. panta struktūras skaidri izriet, ka tā 3. punkts ir izņēmums no šā paša panta 4. punktā ietvertā vispārējā noteikuma, saskaņā ar kuru līgumslēdzējas iestādes piešķir publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesības, izmantojot atklātu vai slēgtu procedūru.

51. Šajā sakarā jāatgādina, ka, tā kā tā ir atkāpe no noteikumiem, kas paredzēti, lai nodrošinātu EK līguma atzīto tiesību efektivitāti saistībā ar pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumiem, Direktīvas 92/50 11. panta 3. punkts ir jāinterpretē šauri un pierādīšanas pienākums par to, ka tiešām pastāv ārkārtēji apstākļi, kas attaisno atkāpi, ir tai personai, kura vēlas uz tiem atsaukties¹³.

52. Tiesai jau bija jālemj par “tehnisku iemeslu” pastāvēšanu 2003. gada 10. aprīļa spriedumā lietā Komisija/Vācija¹⁴. Tiesa nosprieda, ka ar dabas aizsardzību saistīts tehnisks iemesls varētu tikt ņemts vērā, novērtējot, vai attiecīgais publiskā iepirkuma līgums varēja tikt piešķirts noteiktam pakalpojumu sniedzējam. Ir taisnība, ka šajā spriedumā Tiesa nesniedza izsmēlošu tehnisku iemeslu definīciju, taču tā tos definēja negatīvi, minot apstākļus, kas nav tehniski iemesli Direktīvas 92/50 11. panta 3. punkta izpratnē.

53. 2005. gada spriedumā lietā Komisija/Grieķija¹⁵ Tiesa attiecībā uz Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/38/EEK, ar ko koordinē līgumu piešķiršanas procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē¹⁶, 20. panta 2. punkta c) apakšpunktu, kas ietver normu, kura ir analoga Direktīvas 92/50 11. panta 3. punktā ietvertajai, nosprieda, ka, lai varētu piemērot šo normu, ir jāizpilda divi kumulatīvi nosacījumi, proti, no vienas puses, veicamajiem būvdarbiem, kuri ir publiskā iepirkuma līguma priekšmets, ir jābūt tehniski specifiskiem un, no otras puses, šī tehniskā specifiskuma dēļ ir jābūt absolūtai nepieciešamībai minētā publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības piešķirt kādam konkrētam uzņēmumam.

13 — Skat. 2003. gada 10. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās C-20/01 un C-28/01 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-3609. lpp., 58. punkts) un 2004. gada 18. novembra spriedumu lietā C-126/03 Komisija/Vācija (Krājums, I-11197. lpp., 23. punkts).

14 — Iepriekš 13. zemsvitras piezīmē minētais 2003. gada 10. aprīļa spriedums apvienotajās lietās Komisija/Vācija, 58.–67. punkts.

15 — 2005. gada 2. jūnija spriedums lietā C-394/02 Komisija/Grieķija (Krājums, I-4713. lpp., 34. punkts).

16 — OV L 199, 84. lpp.

54. Balstoties uz minēto judikatūru, es uzskatu, ka Vācijas Federatīvā Republika nav pierādījusi, ka Direktīvas 92/50 11. panta 3. punkta izmantošana šajā lietā būtu bijusi pamatota.

55. Ja tiktu pieņemta Vācijas Federatīvās Republikas argumentācija, kas balstīta uz Padomes 1975. gada 15. jūlija Direktīvu 75/442/EEK par atkritumiem¹⁷, tas nozīmētu, ka šī direktīva kavētu Direktīvas 92/50 pilnīgu iedarbību.

D — *Direktīva 92/50 kā faktors, kas liedz apgabaliem izpildīt to atkritumu apglabāšanas uzdevumu*

56. Vācijas Federatīvā Republika apgalvo arī, ka apgabali un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests kā par atkritumu apglabāšanu atbildīgie publisko tiesību subjekti savu uzdevumu varētu izpildīt, vienīgi noslēdzot strī-

dīgo līgumu. Direktīva 92/50 apgabaliem uzliek pienākumu piešķirt līguma slēgšanas tiesības pakalpojumu sniedzējam, kas piedāvā viszemāko cenu vai saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu atklātā vai slēgtā procedūrā. Tādējādi no Direktīvas 92/50 izrietošais pienākums izmantot uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu atklātas vai slēgtas līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras ietvaros kavē apgabalu un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienesta uzdevuma izpildi. Tādējādi tā atbilstoši EKL 86. panta 2. punktam nav piemērojama apgabaliem un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestam.

57. Attiecībā uz EKL 86. panta 2. punktu, atbilstoši kuram uz uzņēmumiem, kam uzticēti pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi vai kas darbojas kā dalībvalstu fiskāli monopoli, attiecas šajā Līgumā ietvertie noteikumi un jo īpaši noteikumi par konkurenci, ja šo noteikumu piemērojums *de iure* vai *de facto* netraucē veikt tiem uzticētos konkrētos uzdevumus, Tiesa ir nospriedusi, ka attiecībā uz normu, kura noteiktos apstākļos pieļauj atkāpi no Līguma noteikumiem, šis Līguma pants jāinterpretē šauri¹⁸ un ka dalībvalstij vai uzņēmumam, kurš uz šo normu atsaucas, jāpierāda, ka tās piemērošanas nosacījumi ir izpildīti¹⁹.

18 — Skat. 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-242/95 *GT-Link* (*Recueil*, I-4449. lpp., 50. punkts) un 2001. gada 17. maija spriedumu lietā 340/99 *TNT Traco* (*Recueil*, I-4109. lpp., 56. punkts).

19 — Skat. 1997. gada 23. oktobra spriedumu lietā C-159/94 Komisija/Francija (*Recueil*, I-5815. lpp., 94. punkts), iepriekš 18. zemsvirtras piezīmē minēto spriedumu lietā *TNT Traco*, 59. punkts, un 2007. gada 15. novembra spriedumu lietā C-162/06 *International Mail Spain* (Krājums, I-9911. lpp., 49. punkts).

17 — OV L 194, 39. lpp.

58. Es uzskatu, ka Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi tai uzlikto pierādīšanas pienākumu.

59. Ir redzams, ka Vācijas Federatīvās Republikas argumentācija šajā jautājumā ir balstīta uz divām premisām. Pirmkārt, nepastāvot strīdīgajam līgumam, ne apgabali, ne Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienests nebūtu varējuši nodrošināt savu atkritumu apglabāšanas uzdevumu izpildi. Rügenbergeras-Dammās iekārta varēja tikt uzcelta tikai pateicoties šim līgumam. Otrkārt, strīdīgais līgums nebūtu ticis noslēgts, ja apgabali būtu izmantojuši uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu atklātas vai slēgtas līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras ietvaros, jo šādas procedūras ietvaros līguma slēgšanas tiesības būtu bijušas jāpiešķir pakalpojumu sniedzējam, kurš piedāvātu viszemākās cenas vai saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu.

60. Pēc manām domām, gan pirmā, gan otrā premisa ir kļūdaina.

61. Es neesmu pārliecināts, ka strīdīgais līgums bija vienīgais līdzeklis, kas ļāva izpildīt uzdevumu atkritumu apglabāšanas jomā. Kā pamatoti atzīmē Komisija, Hamburgas

pilsētas uzkopšanas dienests savas pieejamās jaudas varēja piedāvāt arī citām personām²⁰.

62. Es arī neuzskatu, ka atklātas vai slēgtas procedūras izmantošana būtu bijusi šķērslis tāda līguma noslēgšanai, kāds tika noslēgts starp apgabaliem un Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu, jo šādu procedūru ietvaros tiesības noslēgt līgumu jāpiešķir pakalpojumu sniedzējam, kurš piedāvā viszemākās cenas vai saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu.

63. Jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka kritēriji, uz kādiem līgumslēdzēja iestāde var balstīties, piešķirdama līgumu slēgšanas tiesības tad, ja tās tiek piešķirtas saimnieciski visizdevīgākajam piedāvājumam, ir dažādi, kas var atšķirties atkarībā no attiecīgā līguma, un ka katram no līgumslēdzējas iestādes izmantotajiem kritērijiem, lai noteiktu saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, nav obligāti jābūt tīri saimnieciska rakstura²¹. Tiesa ir skaidri apstiprinājusi, ka līgumslēdzēja iestāde dažādās publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras stadijās var ņemt vērā kritērijus, kas saistīti ar dabas aizsardzību²².

20 — Proti, Hamburgas pilsētas atkritumu apglabāšanas dienests kā līgumslēdzēja iestāde Direktīvas 92/50 1. panta b) punkta izpratnē varēja izsludināt uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu publiskā iepirkuma procedūrā trūkstošā atkritumu daudzuma sagādāšanai.

21 — Skat. 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā C-513/99 *Concordia Bus Finland (Recueil, I-7213. lpp., 53. un 55. punkts)*.

22 — Skat. iepriekš 21. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Concordia Bus Finland*, 57. punkts, un iepriekš 13. zemsvītras piezīmē minēto 2003. gada 10. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās *Komisija/Vācija*, 60. punkts.

VI — Secinājumi

64. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai lemt šādi:

- atzīt, ka Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi pienākumus, kas paredzēti Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai 8. pantā un III–VI sadaļā, tos lasot kopā, jo Harburgas, Rotenburgas (Vimmes), Zoltavas-Fallingbosteles un Štādes administratīvie apgabali noslēdza tiešu līgumu par atkritumu apglabāšanu ar Hamburgas pilsētas uzkopšanas dienestu un par šo līgumu nebija izsludināts uzaicinājums iesniegt piedāvājumu atklātā vai slēgtā Kopienas mēroga publiskā iepirkuma procedūrā;
- piespriest Vācijas Federatīvajai Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus;
- piespriest Nīderlandes Karalistei un Somijas Republikai, kas iestājušās lietā, segt savus tiesāšanās izdevumus pašām.